

HASZNOSÍTSA OTTHONÁBAN

KÖZÖS ÉRDEK, KÖZÖS FELELŐSSÉG

Csapadék- és belvízvédelmi fejlesztések Orosházán

TOP-2.1.3-15-BS1-2016-00005

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KEVESEBB KÁR, JOBB HASZNOSULÁS

Özönvízszzerű esőzések – összefogással a károkozás megelőzéséért, a csapadékvíz hasznosításáért

A májusi eső aranyat ér – tartja a népi bölcselet, a fejlődésben lévő növények hálásak a csapadékért. Hazánk éves csapadékmennyisége – átlagot tekintve – mintegy 600 mm-re tehető, ez azonban nem egyenlően oszlik meg a 12 hónap alatt. Az elmúlt időszakban mi is megtapasztalhattuk az időjárás szélsőségeit. Orosházára is többször csapott le vihar, heves záporokkal, zivatarokkal, özönvízszzerű esőzésekkel, néhány óra leforgása alatt több tíz milliméter csapadékkal, nem egyszer jelentős káreseményekkel. A szakemberek szerint mindez várhatóan fokozódik a jövőben, számítanunk kell a szélsőséges időjárási jelenségek gyakoribb előfordulására.

Az új helyzet új feladatok elé állítanak valamennyiünket, közös cselekvéssel tehetünk azért, hogy a hirtelen lezúduló, jelentős mennyiségű csapadék minél kevesebb kárt okozzon, és minél inkább hasznosuljon. A megelőzés tehát elsődleges szempont ezen a területen is, alapos körültekintéssel, tervezéssel, együtt gondolkodással.

A csapadékvíz mindennapjainkban történő hasznosulására/hasznosítására vonatkozó törekvések megismerése, majd lehetőségeinkhez mérten történő alkalmazása napjainkban egyre inkább előtérbe kerül.

MEGÚJULT A CSAPADÉKVÍZ-ELVEZETŐ RENDSZER

Orosháza Város Önkormányzata eredményesen pályázott Csapadék- és belvízvédelmi fejlesztések Orosházán címmel a TOP-2.1.3-15 kódszámú „Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések” felhívásra, melynek keretében 400 millió forint vissza nem térítendő támogatásban részesült csapadék- és belvízvédelmi fejlesztésekre. A csapadék-és belvízelvezető csatornák felújítására, kisebb mértékben új csatorna építésére irányuló projekt lezárult.

AZ ELŐZMÉNYEK

A Főtér építésekor az átépített területen – ebbe beletartozik a rendezvénytér is – teljes egészében kicserélték a csapadékvíz hálózatot, új csöveket fektettek le. Ezek méretét és kapacitását a csatlakozó főgyűjtők keresztmetszetéhez méretezték, gond nélkül elviszik az oda lezúduló esőt. Azaz a probléma nem a téren van, csak ott jelentkezik látványosan. Több alkalommal tapasztalhattuk az elmúlt években: egy-egy nagyobb eső után „úszik” a Kossuth utca, a Könd utca és még néhány környező terület.

A PROJEKT SZÜKSÉGESSÉGÉRŐL

Több évtizedes problémákról van szó, és az okok a régi csapadékvíz elvezető rendszerben keresendők, ami egyszerűen nem tudja elvezetni a hirtelen lezúduló hatalmas mennyiségű vizet. A belváros csapadékvízének főgyűjtője a Kossuth Lajos utcán halad, és a Rákóczi út alatt megy át tovább a főtérre. Így a Könd, Rákóczi, Előd, Ond és Kossuth utcák összes csapadékvize bekerül a főtér rendszerébe. A Kossuth Lajos utcai fő vízgyűjtő esetén a hirtelen lezúduló vizet nem lehetséges helyben tartani, annak érdekében, hogy minél hamarabb eltávozzon a főtérről és a nyílt árkokban, valamint a befogadóban vezetődjön le az alábbiakra volt szükség: rendbe tenni a Könd utcai elleneséses szakaszokat, megszüntetni a szintkülönbségek okozta feltorlódást átvezetésekkel, illetve a felújításokkal, javításokkal megszüntethető a feliszapolódás.

A PROJEKT CÉLJAI

- A település belterületi csapadékvíz elvezetési rendszerének fejlesztése, környezetbiztonságának növelése, a belvíz és helyi vízkár veszélyeztetettségének csökkentése.
- A belterületre hullott csapadékvizek rendezett és kártétel nélküli elvezetése annak érdekében, hogy a településrész természetes és épített környezetének védelme megvalósuljon, valamint a vállalkozások, befektetők, és természetesen a lakosság számára vonzó, ugyanakkor környezetileg fenntartható települési környezet kerüljön kialakításra.

A PROJEKT ÁLTAL ÉRINTETT MEGVALÓSÍTÁSI HELYSZÍNEK

Dózsa Gy. utca, Könd utca, Eszperantó utca, Eötvös utca, Lázár V. utca, Huba utca, Móricz Zs. utca, Kutasi utca, Sámsoni utca, Major utca.

A FEJLESZTÉS SORÁN AZ ALÁBBI BEAVATKOZÁSOK VALÓSULTAK MEG

- A Szabadság tér csapadékvíz terheltségének a csökkentése érdekében a vasút felől érkező csapadékvíz a Könd, Eszperantó, Eötvös utcákban kialakítandó 1.832,9 fm hosszú új zárt csatornába került átkormányzásra. A fejlesztés során jellemzően új nyomvonalon új zárt mederszelvények kerültek kiépítésre.
- A Dózsa György utcában levő 1.327,8 fm hosszú zárt elvezető csatorna az új levezetési viszonyokhoz igazodóan teljes körűen átépítésre került. A fejlesztés során a meglévő nyomvonalon új zárt mederszelvények kerültek kiépítésre.
- Sor került a piac területén levő és a piac csapadékvíz elvezetését biztosító, a Könd, Huba, Móricz Zs., Major, Kutasi, Sámsoni utcákban 2.655,9 fm hosszban meglévő zárt csatornának a részleges felújítására. A fejlesztés során a meglévő zárt csatorna egyes szakaszainak az átépítése, egyes szakaszainak a tisztítása, egyes szakaszainak a kisebb javítása történt meg.

- A belterületi csapadékvizek egyik jelentős befogadójának, a Keleti övcsatornának 1.347,9 fm hosszú belterületi szakasza felújításra került. A fejlesztés során a meglévő nyílt csatorna mederkotrása, a Dózsa György úti átereszt és burkolat átépítése, valamint az Eötvös József utcai burkolat átépítése történt meg.

A pályázati összeg mellett saját forrást is biztosít Orosháza Város Önkormányzata az e területen felmerülő problémák kezelésére. A Városüzemeltetési és Szolgáltató Zrt., mint foglalkoztató bevonása mellett valósulnak meg a városi közterületek fenntartásának feladatai kapcsán az utak/járdák mentén található bel- és csapadékvíz elvezető csatornák érintett csatornaszakaszain a karbantartási feladatok: gaz, árva hajtások eltávolítása, meder tisztítása, árokrendszer szépítése. Az elmúlt időszakban megvalósult emellett csapadékelvezető-árok kapacitásnövelése, fedlapok cseréje, műtárgyak karbantartása. A karbantartási munkák társadalmi hasznossága egyrészt abban nyilvánul meg, hogy hozzájárul a lakóingatlanok, valamint az utak, járdák megvédéséhez, másrészt a településkép rendezettebbé válik a vegetáció rendszeres gondozásával.

KÖZÖS FELELŐSSÉGÜNK

Orosháza belterülete csapadékvíz-elvezetés szempontjából három nagytérségi belvízrendszerhez kapcsolódik.

- 11.06. Mártély-Tisza-Maros-zugi belvízvédelmi szakasz (Kakasszéki csatornán keresztül)
- 11.07. Sámson-Élő-vízi belvízvédelmi szakasz (Aranyadéri főcsatornán keresztül)
- 11.08. Szentesi belvízvédelmi szakasz (Mágocséren keresztül)

Ezek a főcsatornák, illetve a hozzájuk kapcsolódó mellékcsatornák fogadják a városban keletkező és a városi csapadékcatorna rendszer által levezetett csapadékvizeket. (Forrás: Orosháza Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája)

A felszíni és felszín alatti vizek összefüggnek a mindennapi életünkkel. A minél hatékonyabb települési csapadékvíz-gazdálkodás érdekében együttes cselekvésre van szükség, az önkormányzat és a lakosság közös feladataként tekinteni erre. A modern vízgazdálkodási irányelvek szerint a vizek helyben tartására kell helyezni a hangsúlyt, és csak a fölös (káros) vizek elvezetésére van szükség. Ez egyrészt a talajvíz-háztartás kiegyensúlyozottsága miatt van így, másrészt a csapadékelvezető rendszer túlterhelése is elkerülhető vele, hiszen kevesebb víz jut a rendszerbe. Esővíz hasznosító rendszerek tervezésével és megvalósításával, a lokális vízvisszatartással mi is csökkentjük a csatornahálózat terhelését.

Épített környezetünk további fejlesztésének tervezésekor érdemes megismerni mindazon technológiákat, lehetőségeket, amelyek létrehozásával és alkalmazásával hatékonyabban lehet biztosítani a vizek helyben tartását és az azzal való gazdálkodást. A legegyszerűbb, minimális költséggel járó lépésektől kezdve a szakértői tervezéssel megvalósuló komplex rendszerekig ma már igen széles skáláról választhatunk a kivitelezés során.

TUDTA ÖN?

Egy átlagos háztartásban a napi vízfelhasználás 100-150 liter is lehet személyenként.

Példaként néhány számadat (vízfogyasztási szokásoktól függően jelentős eltérések is mutatkozhatnak):

- kézmosás: 3-5 liter
- WC öblítés: 10-15 liter
- fürdővíz/kád: 80-120 liter
- zuhanyozás: 30-70 liter
- mosás: 40-60 liter
- takarítás: 10 liter

Erőforrásainkkal tudatosan bánva, azokkal megfelelően gazdálkodva a vízfogyasztásunk akár 50%-át is megspórolhatjuk a háztartásokban.

A HÁZI CSAPADÉKVÍZ-GAZDÁLKODÁS

Tehermentesítse környezetét

A tetőfelületekről összegyűjtött csapadékvíz kiválóan alkalmas több területen. Erre a célra lehet már kapni különböző esővízgyűjtő edényeket, hordókat. Aki nagyobb mennyiséget szeretne összegyűjteni, az kialakíthat akár egy föld alá sülyesztett ciszternát is.

A locsolás mellett az esővizet lehet más célra is használni, van, ahol szükséges az infrastruktúra kiépítése, valamint a víz bizonyos fokú tisztítása.

A csapadék lágy víz, így kiválóan alkalmas a hasznosításra például:

- öntözésre, kertgondozásra (növényeink többszörösen meghálálják az esővizet, fejlődésük erőteljesebb lesz, hiszen a csapadékvíz élettanilag jóval előnyösebb számukra)
- WC öblítésre (kiváltva a drága vezetékes vizet)
- takarításra (ugyancsak a költségkímélőbb megoldást választva)
- mosásra (az esővíz lágy víz, így annak használatával a mosógépeket is védjük)
- forró, nyári napokon a szilárd burkolattal ellátott területek frissítésére, hűtésére

HASZNOSÍTSUK!

A csapadékvíz hasznosításának legegyszerűbb módja, ha a tetőről lefolyó vizet felfogjuk még a talajba kerülése előtt. Napjainkban már könnyen elérhetők erre a célra kifejlesztett tárolók, tartályok, melyeket az ereszcatornákhoz rögzítve összegyűjthetjük a csapadékvizet. Később ezt hasznosíthatjuk locsolásra, öntözésre, kertünk ápolására. Az alap műanyag tartályoktól a legmodernebb, esztétikai kivitelezésű esőgyűjtő edényekig sokféle megoldás közül választhatunk. Találunk ma már olyan megoldásokat is, melyek nem csak a környezetet tehermentesítik, hanem esztétikailag is hozzájárulnak otthonunk kialakításához, szépítéséhez.

A telken belüli elszikkasztásnak további módja, ha kialakítunk a kertünkben egy kavicsokkal feltöltött részt, vagy erre profibb és hatékonyabb megoldás a szikkasztóládák elhelyezése a terepszint alá, bár utóbbi már jóval költségesebb kivitelezést kíván. Ugyancsak hasznos megoldás az elemes térburkolatok al-

kalmazása, hiszen azok fugái között a víz képes elszivárogni, lassítva a folyamatot. A csapadék hasznosítását/hasznosulását lehetővé tevő rendszerek kiépítésénél fontos szempont figyelembe venni az adott terület átlagos csapadék mennyiségét, illetve a kialakítás utáni megfelelő gyakoriságú karbantartást is szem előtt kell tartani valamennyi megoldásnál.

Fontos, hogy mielőtt beruházásba kezdünk, alaposan gondoljuk át – esetleg kérjük ki szakember véleményét – mire szeretnénk hasznosítani az összegyűjtött, tárolt esővizet.

ZÖLDÍTSÜNK!

Szakértők hangsúlyozzák, alapvetően arra kell törekedni, hogy a burkolt felületek helyett részesítsük előnyben a zöldfelületeket, hiszen azokon hatékonyabban tud a talajba jutni a víz. A burkolt felületeken (főleg a betonburkolaton) lehulló csapadék nagy része máshol okoz gondot. Ültessünk cserjéket, fákat, alakítsunk ki konyhakerteket (pl. a fűzfa sok vizet tud felszívni). Mindezen lépésekkel egyrészt komfortosabbá tesszük környezetünket, másrészt a csapadékvíz megkötéséhez, az elszívó képességhez nagyban hozzájárul, ha növeljük a zöldfelületek arányát.

JÓ TUDNI!

A magántulajdonú ingatlanok előtti árkok, a nyílt csapadékelvezető rendszer karbantartása, tisztán tartása, a falevelek, fűnyesedék eltávolítása az árkokból/csatornákból a lakosság feladata. Ha ez nem történik meg, akkor a káros vizek később tudnak levonulni a befogadóba, vagy rosszabb esetben el sem jutnak oda, mert nincs biztosítva a lefolyás. Megemlítendő még, hogy az árkok/nyílt csatornák gyomirtózása kerülendő, hiszen a növényzet megfogja az árok rézsúját, valamint környezetvédelmi szempontból nagyon fontos, hogy gyomirtó ne kerüljön a rendszerbe.

A csapadékvíz telken belüli szikkasztása során jogszabályi előírásokat is szükséges figyelembe venni. 253/1997. (XII. 20.) kormányrendelet az országos településrendezési és építési követelményekről:

- 47. § (8) A telek, terület csapadékvíz-elvezetési rendszerét úgy kell kialakítani, hogy a víz a terepen és az építményekben, továbbá a szomszédos telkeken és építményekben, valamint a közterületen kárt (átázást, kimosást, korróziót stb.) ne okozzon, és a rendeltetésszerű használatot ne akadályozza.
- (9) A csapadékvíz a telken belül elszívárogtható, ha ez a telek és a szomszédos telkek, továbbá az építmények állékonyságát és rendeltetésszerű használatát nem veszélyezteti.
- (10) A telekről csapadékvizet a közterületi nyílt vízelvezető árokba csak zárt-szelvényű vezetékben és az utcai járdaszint alatt szabad kivezetni. Amennyiben a vízelvezető árok a közút tartozéka, úgy abba a környezetéből – a telkekről – csapadékvíz bevezetése csak az út kezelőjének hozzájárulásával történhet.

Keresse a jó gyakorlatokat, bővítse ismereteit és tapasztalatait a csapadékvíz gazdálkodás területén.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ KÉRHETŐ A PROJEKTRŐL:

Orosháza Város Önkormányzata • 5900 Orosháza, Szabadság tér 4-6.

Projekt azonosítószáma: TOP-2.1.3-15-BS1-2016-00005

A projekt az Európai Regionális Fejlesztési Alap segítségével
a Széchenyi 2020 program keretében valósult meg.